

Ni og trestundstyvende Møde.

Tirsdagen den 16de Februar 1892, Kl. 1.

Den eneste Sag paa Dagsordenen var:

Første Behandling af Forslag til Lov om Oprettelsen af en Statskole for Kvinders Uddannelse til Lærerinder.

(Lovforslaget findes i Tillæg C., Sp. 299 ff.).

Lovforslaget fattes under Forhandling.

Højmark: Jeg har bedt om Ordet for ganske kort at udtale mit Standpunkt over for det foreliggende Forslag og vil da begynde med at sige, at jeg fuldt ud deler de Betæneligheder, som ere komne til Orde i det andet Ting, ved at gaa til Oprettelsen af en Statskole for Kvinders Uddannelse til Lærerinder. Jeg nærer stærk Tvivl om, at der er tvingende Grund til at slaa ind paa den Vej, en Vej, der er meget bekostelig. Som de Herrer ville se, ere Udgifterne til Bygninger o. s. v. satte til 370,000, foruden en aarlig Udgift af 32,000 til Skolens Drift. Der er to Spørgsmaal, som jeg mener, der maa være afgørende for, hvorledes man stiller sig over for dette Forslag, og det første Spørgsmaal er da dette: Har det vist sig, at den hidtilværende Uddannelse af Lærerinder har været saa mangelfuld, at der nu trænges til, at Staten maa oprette en saadan Skole? Og det andet Spørgsmaal for mig er dette: Vil man ved Oprettelsen af en saadan Skole gaa ad den Vej, som vi maa forudsætte, at vi maa gaa ved en Reform af vort Skolevæsen? Med Hensyn til det første Spørgsmaal, om den hidtidige Uddannelse af Lærerinder har været saa mangelfuld, at der virkelig nu for Staten er Grund til at gøre saa store Opofrelser, da staar det for mig som, at der ikke er nogen Trang til en saadan Skole; thi dels har der ikke været Mangel paa Lærerinder, der have taget denne Eksamen, og dels har Uddannelsen været saa god, at den langt har overgaaet Seminaristernes Eksamen

med Hensyn til Karakter Baaede i Almindelighed, og naar vi sammenligne de Seminarister, der ere udgaaede fra Statskolen med disse Kvinder, der have taget Eksamen, saa maa man sige, at Kvinderne staa foran. Af de Kvinder, som hidtil have været dimitterede, have 70 pCt. faaet 1ste Karakter og deraf endog omtrent 120 med Udmærkelse, og de Vidnesbyrd, man har rundt omkring fra, hvor Lærerinder have været ansatte, tyde paa, at de have været deres Gerning voksne. Utsaa, naar man ad privat Vej har kunnet naa et saa gunstigt Resultat, ser jeg ingen bydende Nødvendighed for Oprettelse af en Statskole. Jeg tror, at hvad der kan naas ad privat Vej, er det bedste. Jeg hylder ikke de socialistiske Ideer, som gaa ud paa, at Staten skal tage alt i sin Haand og lede alt. Den eneste Indvending, som for mig har noget at sige, er den, at det har været temmelig kostbart for Lærerinderne at gaa den Vej ved privat Uddannelse; men jeg betvivler meget, at det er billigere for dem ved en Statskole, og desuden er det kun et forsvindende Antal af Lærerinder, som ville kunne faa Uddannelse der, og det er ikke givet, at det er de fattigste, som komme ind paa Statsseminarierne. Det er det ene, og det andet er det, at det har vist sig i mangfoldige Tilfælde, at, naar Staten griber en Ting fat og vil tage Ledelsen i sin Haand, er det overmaade kostbart. Naar man saaledes her ser paa Summen 370,000 Kr. til Bygninger, kan jeg ikke andet end forbauses over Summens Størrelse. Jeg ved, at man rundt om i Landet har indrettet Højskoler saaledes, at de kunne have 100 Elever boende paa Skolen med forskellige Læseværelser, Plads til Lærere o. s. v., en saadan Skole har kunnet bygges for 40—50,000 Kr. Den aarlige Udgift 32,000 Kr. er ogsaa en meget stor Sum. Se vi paa Lønningerne i § 2, ere de ogsaa meget højere, end Folketinget gif til paa flere Punkter at bevilge til Lærerne ved Statsseminarierne. Jeg ser blandt andet, at en Lærerindes Løn kan stige til 2,200 Kr. foruden fri Bolig, samt Kost, Vask, Brændsel og Belysning; det forekommer mig ogsaa i den Henseende at være en meget stor Udgift, og jeg synes, at man kunde gaa en anden Vej. Erfender man, at Uddannelsen for Lærerinderne nu ved de private Skoler har været god og har været fortrinlig, saa kunde man jo forhøje Statsunderstøttelsen til den. Nu giver man dertil 15,000 Kr. aarlig. Da der gennemsnitlig dimitteres 100 Lærerinder aarlig, koster hver af dem, der tager Eksamen, Staten 150 Kr.; men gaa vi til Op-